

A PATINÁS KÖNYVTÁRÉPÜLET RITKÁN LÁTHATÓ TEREIT ISBEMUTATTÁKA VÁSÁRHELYI FORGATAG KERETÉBEN TARTOTT VEZETETT SÉTÁN

A kancellár lakosztálya és a Teleki Téka története

A Vásárhelyi Forгатag keretében vezetett sétára hívta tegnap a Teleki Téka a marosvásárhelyieket a könyvtár épületébe, ahol Bányai Réka könyvtáros vezetésével az érdeklődők megismerkedhettek azokkal a helyiségekkel is, illetve azok történetével, ahová egyébként nincs bejárása a nagyközönségnek.

» ANTAL ERIKA

A hivatalosan hétfő este kezdődött, vasárnapig tartó Vásárhelyi Forгатag egyik rendezvénye a Tékaforгатag, amely idén is sétával indult. Kovács Bányai Réka könyvtáros a Teleki Téka rejtett zugain vezette végig tegnap délelőtt az érdeklődőket. Az udvaron a nagy diófa alatt gyűlt össze a csoport, amelynek tagjai előbb az épület történetével ismerkedhettek meg, majd bejárták az épületet, a raktárokon kívül bementek azokba a termekbe, amelyek Teleki Sámuel életéhez, illetve a könyvtáralapításhoz is szorosan kötődnek.

Átmenő jegyért istállótakarítás
Az egykori Fazakas, ma Borsos Tamás utca felőli épület, a Wesse-

Az épület történetével, a Téka-hoz kapcsolódó érdekes történetekkel is megismerkedhettek az érdeklődők

» Mikor az erdélyi arisztokratákat megfosztották birtokaiktól, Teleki Gemma grófnő ebben a kis kamrában lakott.

lényi-szárny valamikor 1770 körül épült, Wesselényi Kata építtette, akitől Bethlen Zsuzsanna, gróf Teleki Sámuel felesége örökölte. Teleki a negyvenezres gyűjteményét eleve közkönyvtárnak szánta, ezért sokat habozott, hogy hol legyen az elhelyezve. Végül Marosvásárhelyt választotta, ahol az eredeti épü-

let mellé még egy épületszárnyat húzott, amit már induláskor úgy építtetett, hogy abba rendezi be a könyvtárat. Ahogy Bányai Réka mondta, azon kevés régi könyvtárak közé tartozik a Teleki Téka, amelyek épületét már eredetileg is könyvtár számára hozták létre. A könyvtár körül nagy telek volt, két udvar is tartozott hozzá, az egyik udvar végében istállók és más gazdasági épületek működtek, ahol tehenet, lovat tartottak. Még a második világháború után, az '50-es évekből is maradt fenn olyan történet, hogy a Református Kollégium gyenge diákjainak megengedték, hogy egy-egy átmenő jegyért kitarítsanak a lovak alatt. A Wesselényi-szárny emeletre felvezető lépcsője részben a magyar címerrel díszített eredeti téglákkal van kirakva. Ott laktak a mindenkori könyvtárosok, illetve az államosítást követően a vidéki birtokaikról kitelepített arisztokrata családok. A termek, mint minden más nagyobb főúri kastélyban, a Teleki Tékában is egymásból nyílnak, az épület akár úgy is körbejárható

lehetne. Igaz, hogy az idők során egyes ajtókat befalazták – tette hozzá a könyvtáros.

A grófnő, aki a szekrény tetején aludt

A Palota vagy Freskós terem a reprezentációs terme volt egykor az épületnek. Most a freskók restaurálása folyamatban van, ha elkészülnek vele, akkor újból azzá válik. Onnan a kis nappaliba lépett a társaság, amely most olvasóteremként működik, 6–8 személy számára biztosít kutatási lehetőséget. Ebben a teremben látható Gece Dániel orvosdoktor és Teleki Sámuel portréja is. „Továbbmegyünk innen a kancellár dolgozószobájába” – vezetett Bányai Réka, aki bemutatta a „szegeletszobát”, ahonnan a hálószoba nyílt, amely most a könyvtárosok irodahelyisége, munkahelye. Teleki egykori dolgozószobájában látható az egyetlen eredeti formájában megmaradt porcelánkályha, amely még a 19. század legelején készült és még mindig működőképes. A földszinten az ideiglenes kiállítóterem látható, ahol egykor a könyvtár bejárata volt. A Bolyai-emlékszoba után a nagy könyvtárterembe vezetett a csoportot Bányai Réka. De mielőtt még oda beléptünk volna, megmutatta a bejáratát annak a kis kamraszerű, sötét és szűk helyiségnek is, amit a könyvtár munkatársai egymás között úgy neveznek, hogy „Gemma lika”. Ennek az a története, hogy amikor az erdélyi arisztokratákat megfosztották a vidéki kastélyaiktól, birtokaiktól, és a városba költöztették őket, Teleki Gemma grófnő szülei ebben a kis kamrában lakott, ahol csak úgy fértek el, ha ő a szekrény tetejére mászott, és ott aludt. A grófnő, aki idős korában is árulta a virágot a Bolyai téren, szemben a Teleki Tékával, gyakran ellátogatott a Tékába – mesélte a könyvtáros. Hasonló vezetett sétát szerveznek a könyvtárban ma délelőtt 11 órától, csütörtökön 18 órától. Csütörtökön 11 órától pedig Németh-Jakab Imola segítségével hallássérülteknek nyílik lehetőség végiglátogatni e tereket.

» Közös hangot, közös célt keresve nyílt meg a Vásárhelyi Forгатag

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban nyitották meg hivatalosan a hetedik Vásárhelyi Forгатagot. Az esemény a köszöntőket követően a Magyar Nemzeti Táncgyűttes Táncrapszódia című előadásával kezdődött. A megnyitón részt vevő közönséget Portik Vilmos, a Vásárhelyi Forгатag főszervezője, a Marosvásárhelyiért Egyesület elnöke köszöntötte, aki rámutatott, a Forгатagot azért kezdeményezték, hogy odafigyelve egymásra, empátiával, a közös célt keresve, megtalálják a közös hangot. Soós Zoltán főszervező, a Maros Megyei Múzeum igazgatója beszédében elmondta, a Forгатag nem azért van, hogy egy rendezvénnyel több legyen Marosvásárhelyen, Erdélyben, hanem azért, mert rendeltetése van. „Fontos, hogy felmutassuk Marosvásárhely kultúráját, megmutassuk a közösségi összetartás erejét” – emelte ki Soós. Farkas Balázs, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának első beosztott konzulja hangsúlyozta, hogy a marosvásárhelyiek minden jogos erőfeszítésükben, a feladatok és kihívások megoldásában számíthatnak a magyar kormánytámogatására. Kelemen Hunor, az RMDSZ szövetségi elnöke rámutatott, szükség volt olyan emberekre, „akik nemcsak borongtak a helyzet lehetetlenségén, morfondíroztak és lamentáltak a sors nehézségein, ahogyan erre felé Erdélyben gyakran szokás, hanem úgy döntöttek, hogy tesznek ellene és változtatni fognak”. „És nemcsak döntöttek, hanem cselekedtek is – hat évvel ezelőtt megeremtették Marosvásárhely magyar közösségének ünnepét” – mondta Kelemen Hunor.

Ébred a Sárga Csikó: közeleg a 19. Filmtettfeszt, vetítések 14 helyszínen

» KRÓNIKA

Október 2. és 6. között szervezi meg a Filmtett Egyesület éves fi lmszemléjét, a Filmtettfesztet – olvasható a filmtett.ro portálon. A friss magyar filmtermést két új helyszínen, Nagyszalontán és Szamosújváron is bemutatják. Összesen 14 helyszínen tartanak vetítéseket október elején: Aradon (október 11–12-én), Csíkszeredában, Gyergyószentmiklóson, Kézdivásárhelyen, Kolozsváron, Kovásznán, Nagyszalontán, Nagyszebenben, Nagyváradon, Szamosújváron, Szatmárnémetiben, Sepsiszentgyörgyön, Székelyudvarhelyen és Temesváron.

» Összesen 14 erdélyi és partiumi helyszínen tartanak vetítéseket október elején.

A Filmtett „születésnap rendezvényeként” Kolozsváron megalapított Filmtettfeszt első kiadását 2001-ben szervezték meg. A rendezvény célja az volt, hogy friss magyar filmeket vetítsenek a kolozsvári közönségnek – olyan alkotásokat válogattak, amelyek nem kerültek moziforgalmazásba Romániában –, ugyanakkor bemutatkozási lehetőséget és nyilvánosságot akart biztosítani a szemle az erdélyi filmesek alkotásainak. Az azóta eltelt közel két évtizedben a magyarországi fi lmválogatás mellett megerősítették a program erdélyi vonulatát is: némafilmek, amatőr alkotások, kisjáték-, dokumentum- és animációs filmek be-

futott alkotóktól, diákmunkák, illetve Erdélyben készült egész estés alkotások egyaránt terítékre kerültek. Kísérőrendezvényként közönségtalálkozók, filmes témájú kerekasztal-beszélgetések, könyvbemutatók, különféle workshopok és filmszakmai gyorstalpalók tartják évről évre a programot. A 100 éves, első erdélyi magyar játékfilmről, a Sárga csikóról elnevezett életműdíjat 2012-ben alapította a Filmtett Egyesület. Az egyesület a Sárga Csikó Díjjal évente tüntet ki egy-egy olyan személyiséget, aki munkásságával jelentős mértékben segíti vagy segítette a kezdő és a tapasztalt erdélyi filmek pályájának alakulását. A díjat minden

évben a Filmtettfeszt keretében adják át. Az első, filmszalagon vágató lovacskát a sepsiszentgyörgyi Vrabie Zsolt tervezte 2012-ben. Ehhez egy évvel később egy vaknyomással készült Sárga csikó-filmjelenet, Adorjáni Márta munkája társult. 2014-ben a trófea új alakot öltött: a filmszalag keretben vágató csikó alakját Koncsag Ádám szobrászművész tervezte. 2016-ban a szobrocska ismét megújult, ezúttal a nagyváradi Jankó Szép Noémi készítette. Ugyanő tervezte a 2017-es és 2018-as „csikót” is, amely azóta egy kisebb társával érkezik a Filmtettfesztre: 2017-től a Filmgalopp oklevele mellé is jár trófea.